

Ulla Vaajakallio luo

sadunhohdetta elämään



Kuvittaja Ulla Vaajakallion luona saa elää hetken sadussa. Joka puolella on kauniita kuvia, ja ulkona puutarhassa lintu syö siemeniä Ullan kädestä!
Pieni, tuottelias nainen tunnustautuu oikeaksi jouluihmiseksi. Joulukuusen latvassa on aina oltava Betlehemin tähti.
– Jouluna tapahtuu Jeesuslapsen syntymän ihme.

Ulla Vaajakallio on kuvittanut yli 70 kirjaa. Lisäksi hän on maalannut ikoneja 1960-luvulta lähtien. Niitä voi nähdä muun muassa Tapiolan ortodoksisessa kirkossa.

Kuvantekijän lapsuus kului Helsingin Pietarinkadulla lähellä merta. Sieltä perhe muutti Espoon Friisilään 1950-luvun loppupuolella.

– Isä osti tämän paikan vuonna 1947, ja se oli ensin meidän kesäpaikkamme. Olen aina rakastanut tätä kylää ja seutua, Ulla Vaajakallio kertoo kotinsa sohvalla. Lähellä tuhisee vanha Anna-koira.

Ulla piti piirtämisestä jo lapsena, joten oli luontevaa hakeutua alan koulutukseen Ateneumiin.

– Olin ensin Taideteollisen oppilaitoksen iltalinjalla ja sitten vuosina 1962–66 saman oppilaitoksen päiväkoulun graafisella osastolla. Saimme nauttia hyvistä opettajista: **Kain Tapperista, Kaj Franckista, Pentti Kaskipurosta ja Onni Ojasta**. Kun muut tekivät hienoja, luovia töitä, minä väänsin aina kuvitusjuttuja. Kaj

Kuvittaja Ulla Vaajakallio aloitti ikonimaalauksen vuonna 1962. Hän ei osaisi elää ilman ikoneja. Jokaiselle matkallekin pitää ottaa ikoni mukaan.

sanoi minulle: ”Muista, olet kuvittaja. Sinun pitää olla sille uskollinen.” Onni Oja sanoi samaa.

”Rakastan pikkuruisia juttuja”

Ensimmäinen Vaajakallion työpaikka oli mainostoimistossa, ja sieltä matka jatkui WSOY:lle. Vähitellen työn alle tuli kirjan kansia ja muuta kiinnostavaa.

– Vuonna 1978 jäin freelanceriksi kotiin. **Ville**-poikani meni puolipäivätarhaan. 1970–80-luvut olivat kiihkeintä työaikaa, oikeaa kuvituksen kulta-aikaa, Ulla Vaajakallio muistelee.

Hän teki muun muassa ihastuttavan kuvituksen kirjaan *Satakieli, Marian lintu* (Lasten Keskus 1979). Kirjan on kirjoittanut **Leena Erkkilä**. Siinä on tarinoita ortodoksiselta alueelta.

– Tein kuvat munatempertechnikalla ja aloin tyyliellä tavalla, joka pohjautuu ikonimaalaukseen. *Eläinten koskenlasku* (1981) on tehty samalla tekniikalla.

Ulla rakastaa kuvata pikkuruisia juttuja luonnossa, muun muassa kannonkolasia ja koppakuoriaisia. Hän muistaa lukeneensa lapsena satukirjan *Maaäidin lapset*, jossa luontoemo peitteli lapsukaisiaan hellästi. Se teki lähtemättömän vaikutuksen.

Topeliuksen satuaarteet (Otava 1990) oli iso työ. Kuvien tekeminen kesti kaksi vuotta. Esimerkiksi *Sampo Lappalaisen* vauhdikkaat kuvat tempaavat katsojan heti mukaansa.

Kirjan sadussa *Vanha tupa* sanotaan suloisesti: ”Älä sure, lapsi, sitä mikä on tulossa, vaan pidä huoli siitä, ettet kadota itseäsi. Ja jos sitten tempaudutkin mukaan ajan virtaan, niin muistathan kantaa sisälläsi – taivasta?”

Marjatta Pokelan kanssa Ulla teki *Mörköoppera*-kirjat ja *Mörri-Möykyt*. Niistä tuli hyvin suosittuja.

Vaajakallio on kokeillut monia erilaisia tekniikoita kuvittajan työsään. Hänellä on tapana jatkaa tekstiä omassa kuvamaailmassaan.

– Yritän aina ajatella, mitä lapset saisivat tästä. Ujutun usein kuvaan jotakin pikkuruista, jonka vain lapset huomaavat. Lapset lukevat kuvia eri tavalla kuin aikuiset.

1990-luvulla mukaan tuli työ Lastenteatteri Hevosenkengässä. Kuvittaja sai ruveta tekemään lavastuksia ja nukkeja. Teatterityön alku oli oikea onnenpotku, sillä 1990-luvun alun lama vähensi kuvitustöitä huomattavasti. Tämä työ on vienyt hänet aina Japaniin asti. Siellä hän on pitänyt satukuva- ja ikoninäyttelyt.

Ikonien mystinen maailma

Satukuvien ohella ikonimaalaus on tärkeä osa Ulla Vaajakallion elämää. Ensimmäinen kosketus ortodoksisuuteen tuli soittotunnilla lapsena venäläisessä perheessä. Siellä oli ikoni, jonka edessä paloi aina lampukka.

– Se oli askel mystiseen maailmaan, joka kiehtoi jo silloin.

Ikoninmaalaus alkoi Isä **Robertin** luona Rekolassa vuonna 1962.

– Menimme sinne opintoretkelle kahden opiskelijatoverini kanssa ja innostuin niin, että pyysin päästä Isä Robertin oppilaaksi. Olin hänen ensimmäinen oppilaansa. Kun Isä Robert perusti Myllyjärvelle Ekumeenisen keskuksen, hän pyysi minua maalaamaan kanssaan kirkkoon ikoneja ja seinämaalauksia. Maalasin niitä muutamia kuukausia. Se oli oikea ikonimaalauksen korkeakoulu, Ulla Vaajakallio kertoo.

Viime vuosina hän on maalannut ikoneja Tapiolan ortodoksisen kirkkoon ja opettanut ikoninmaalausta. Konevitsan *Jumalan äidin* elämäkertakirja Tapiolan kirkkoon oli suuri työ. Se perustui professori **Aune Jääskisen** väitöskirjaan. Huolellista paneutumista vaati myös kirkon kultaisen ristin tekeminen. Sen kultauksessa auttoi kultaaajamestari **Raimo Snellman**.

”Rakkaus sulkee kaiken sisäänsä”

Vaikka taiteilija on jatkuvasti ortodoksin kanssa tekemisissä, hän on yhä luterilainen. Isä Robertin opetus ekumenista elää vahvasti hänen sydämessään.

– Isä Robert ei koskaan tyrkytä mitään. Hän on hieno ja laajakatseinen mies. Viime vuosina hän on puhunut yhä enemmän rakkaudesta ja Kristuksesta. Rakkaus tarkoittaa kaikkea rakkautta hyvin laajasti. Se sulkee kaiken sisäänsä.



Ulla Vaajakallio on tuottelias, palkintoja saanut kuvittaja. Hän mainitsee Rudolf Koivun, Martta Wendelinin ja Maija Karman tärkeiksi esikuvikseen kuvittajan tiellä. Satujen lisäksi Vaajakallio on kuvittanut monia oppikirjoja ja tietokirjoja.

– Jumala on minulle rakkaus ja turva. Vaikka maailmassa tapahtuu pahoja asioita, joiden salimista on mahdotonta ymmärtää, ajattelen: Jumala on kuitenkin rakkaus ja turva, kuvittaja kiitteyttää.

Myös enkelit ovat tulleet hänelle läheisiksi ikoneja maalatesa. Hän kuvaa niitä voimakkaiksi olennoiksi.

– Olen pelastunut joskus täpärästi ja ajattellut: ”Olikohan enkeli läsnä?”

Varmasti oli!

Joulua on aina vietetty ilolla Vaajakallion perheessä. Takavuosina perheen vanhukset tulivat joulukylään ja näkivät enkelit ja Betlehemin tähden kuudessa.

– Yhden joulun vietin Teatteri Hevosenkengän kanssa Etelä-Japanissa. Lauoimme suomalaisia joululauluja ja paistoimme ison kalkkunan.

Kylän naiset sipsuttelivat ihanissa kimonoissaan ja lapset esiintyivät meille. Se oli elämys! Ulla Vaajakallio nauraa.

Hän toivottaa kaikille joulurauhaa ja ihanaa Kristuksen syntymäjuhlaa!



Ulla Vaajakallio rakastaa lintuja. Niitä pyrähtelee hänen pihallaan jatkuvasti. Linnut lensivät myös hänen Merimieskirkolle piirtämäänsä kuvaan.

TEKSTI JA KUVAT RIITTA KOSOLA